

DREPTUL DE A ADRESA PETIȚII

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht, orice cetățean al Uniunii Europene are dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, sub forma unei plângeri sau a unei cereri, privind chestiuni ce țin de unul dintre domeniile de activitate ale Uniunii Europene. Petițiile sunt examinate de către Comisia pentru petiții a Parlamentului European, care decide cu privire la admisibilitatea acestora și este însărcinată să se ocupe de ele.

TEMEI JURIDIC

Articolele 20, 24 și 227 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și articolul 44 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

OBIECTIVE

Dreptul de a adresa petiții are scopul de a oferi cetățenilor și rezidenților UE un mijloc simplu de a contacta instituțiile Uniunii pentru a formula doleanțe sau cereri în vederea luării de măsuri.

REALIZĂRI

A. Criterii de eligibilitate și cerințe (articolul 227 din TFUE)

Dreptul de a adresa petiții aparține oricărui cetățean al UE și oricărei persoane fizice sau juridice care își are domiciliul sau sediul social într-un stat membru, putând fi exercitat individual sau în asociere cu alte părți.

Pentru a fi admisibile, petițiile trebuie să se refere la subiecte care se încadrează în domeniile de activitate ale Uniunii Europene și care îi privesc în mod direct pe autorii acestora. Această ultimă condiție este interpretată în sens foarte larg.

B. Procedura

Procedura de examinare a petițiilor este stabilită prin Regulamentul de procedură al Parlamentului European [articolele 215-218 și anexa V (XX)], care conferă responsabilitatea în domeniu unei comisii parlamentare, și anume Comisiei pentru petiții.

1. Admisibilitatea formală

Petițiile trebuie să indice numele, naționalitatea și adresa fiecărui petiționar și să fie redactate într-una din limbile oficiale ale UE. Ele pot fi prezentate fie prin mijloace

electronice, prin intermediul portalului pentru petiții al PE, fie prin poștă, pe suport de hârtie.

2. Admisibilitatea materială

Petițiile care îndeplinesc aceste cerințe formale sunt înaintate Comisiei pentru petiții, care decide mai întâi dacă sunt admisibile. În acest scop, comisia verifică dacă subiectul petițiilor se încadrează în domeniile de activitate ale Uniunii Europene. Dacă această condiție nu este satisfăcută, petiția este declarată inadmisibilă. Petiționarului i se comunică Decizia și motivele care au stat la baza acesteia. Petiționarii sunt încurajați adesea să se adreseze unei alte instituții naționale, europene sau internaționale. Motivele principale pentru care petițiile sunt declarate inadmisibile sunt că petiționarii confundă competențele, responsabilitățile, posibilitățile de acțiune și căile de atac ale UE cu cele ale statelor membre și ale altor organizații și organisme internaționale (precum ONU și Consiliul Europei), inclusiv în ceea ce privește aplicabilitatea Cartei drepturilor fundamentale a UE.

3. Examinarea petițiilor

În funcție de circumstanțe, Comisia pentru petiții poate întreprinde una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:

- să solicite Comisiei Europene să realizeze o anchetă preliminară cu privire la o petiție și să furnizeze informații privind conformitatea cu legislația aplicabilă a UE;
- să transmită petiția altor comisii ale Parlamentului European spre informare sau pentru ca acestea să ia alte măsuri (o comisie poate, de exemplu, să țină seama de o petiție în cadrul activităților sale legislative);
- dacă petiția se referă la un caz specific care necesită o examinare individuală, comisia poate contacta instituțiile sau autoritățile relevante sau poate interveni prin intermediul reprezentanței permanente a statului membru implicat pentru a soluționa chestiunea;
- să ia orice alte măsuri considerate adecvate în încercarea de a soluționa problema sau de a răspunde petiției în mod adecvat.

Comisia decide, de asemenea, dacă să introducă o petiție pe ordinea de zi a unei reuniuni a comisiei. În acest caz, se invită petiționarul, Comisia Europeană și reprezentanții statelor membre. În cadrul reuniunii respective, petiționarul își prezintă petiția, Comisia își expune oral punctul de vedere și formulează comentarii privind răspunsul său scris referitor la aspectele menționate în petiție. Reprezentanții statelor membre implicate pot să fie invitați să ia cuvântul. Membrii Comisiei pentru petiții au apoi ocazia de a face schimb de opinii cu privire la problemele ridicate în cursul dezbaterii și de a propune noi acțiuni care să fie întreprinse.

În cazuri specifice, comisia poate decide să organizeze o audiere sau un atelier, să facă o vizită de informare în țara sau regiunea implicată și să adopte un raport de misiune care să conțină observațiile și recomandările sale sau poate pregăti și transmite un raport complet care să fie votat în plen de Parlamentul European. De asemenea, poate decide să adreseze întrebări orale Comisiei și/sau Consiliului și să organizeze o dezbateră în plen.

În cazul în care o petiție se referă la o chestiune de interes general care indică transpunerea sau aplicarea incorectă a legislației UE, Comisia pentru petiții poate determina Comisia Europeană să ia măsuri cu privire la statul membru în cauză, inclusiv prin intermediul unor acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

4. Închidere

O petiție poate fi închisă de comisie în diverse etape ale procedurii, cu ar fi după ce comisia a luat o decizie cu privire la admisibilitatea petiției, după o discuție într-o reuniune a comisiei, atunci când nu se mai pot întreprinde acțiuni cu privire la petiție, atunci când o petiție este retrasă de către petiționar sau atunci când petiționarul nu răspunde într-un termen dat.

5. Transparență

Petițiile transmise Parlamentului European devin documente publice. Rezumatele petițiilor, împreună cu alte documente relevante, sunt publicate în toate limbile oficiale ale UE pe Portalul pentru petiții al Parlamentului European după ce Comisia pentru petiții a luat o decizie privind admisibilitatea lor.

Petiționarul este informat în scris cu privire la toate Deciziile luate de comisie cu privire la petiția sa și la motivele care stau la baza Deciziilor respective. Dacă este cazul, petiționarului i se transmit documentele și informațiile relevante după ce Deciziile devin disponibile.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Potrivit tratatelor, Parlamentul European este punctul de contact pentru petițiile cetățenilor și deține, în consecință, responsabilitatea de a se asigura că se ține seama pe deplin în UE de preocupările cetățenilor exprimate în petițiile respective. Pentru ca să își poată îndeplini în condiții optime această îndatorire, Parlamentul a creat o comisie specială, Comisia pentru petiții, careia i-a dat sarcina de a trata petițiile și de a coordona măsurile ulterioare luate de instituție. Așa cum se subliniază în rapoartele sale anuale referitoare la deliberările Comisiei pentru petiții în cursul anului precedent^[1], Parlamentul a considerat întotdeauna petițiile drept un element-cheie al democrației participative. De asemenea, Parlamentul a subliniat importanța rolului jucat de petiții pentru a scoate în evidență cazurile de transpunere și punere în aplicare incorectă a legislației UE de către statele membre. De fapt, o serie de petiții au condus la acțiuni legislative sau politice, la cazuri EU Pilot, la hotărâri preliminare sau la proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Comisia pentru petiții este deosebit de activă în domeniul legate de drepturile fundamentale (dizabilități, drepturile copilului, discriminare, minorități, justiție, libertatea de circulație, drepturile de vot, Brexit), mediu și bunăstarea animalelor, piața internă, drepturile sociale, migrație, acordurile comerciale și sănătatea publică. Vizitele de informare, audierile publice, comandarea de studii, crearea în 2016 a unei rețele pentru petiții prin care să se asigure o cooperare mai bună între comisiile care se ocupă de petiții, precum și cooperarea și dialogul cu parlamentele și autoritățile

[1]Rapoartele anuale referitoare la deliberările Comisiei pentru petiții includ informații cu privire la numărul petițiilor primite, formatul acestora, statutul, rezultatul, țara, limba, naționalitatea și obiectul; portalul online; relațiile cu Comisia, Consiliul și Ombudsmanul European; misiunile de informare, audierile publice, studiile comandate și alte aspecte esențiale.

naționale, precum și cu alte instituții ale UE (în special cu Comisia Europeană și cu Ombudsmanul European) sunt considerate instrumente care garantează că chestiunile ridicate de cetățeni în petiții sunt abordate și soluționate. În 2014, Parlamentul a lansat, de asemenea, Portalul online pentru petiții, care a permis îmbunătățirea și consolidarea atât a transparenței și a difuzării petițiilor, cât și a interacțiunilor cetățenilor cu UE și a participării lor în chestiunile legate de Uniune^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/ro/home>

